

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quid vitium sit & quòd omnia vitia sunt extinguenda. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

tuus in terram, quam possessurus ingrederis, & deleuerit gentes multas coram te, Hetheum, & Gergezum, & Amorrhæum, Chananæum, & Pherezum, & Heuæum, & Iebuseum, septem gentes multo maioris numeri, quàm tu es, & robustiores te: tradideritque eas Dominus Deus tibi, percuties eas usque ad internecionem.] Quibus si adiciamus Ægyptorum gentem in initio huius liberationis partim relictam, partim extinctam, octo nationes inueniemus. Ista igitur octo gentes octo prædicta vitia significant, ut latè prosequitur *Cassianus*, quæ cum animæ nostræ sint egritudines, duo ad cuiusque eorum curationem afferemus. Primum, quæ sit vitij natura, & qui gradus. Secundò, quibus considerationibus mens nostra ad eius odium incitabitur, & quibus remedijs practicis euincetur. Et hæc quidem vitia prosternent, si gratia conditoris adfuerit, quæ nostram negligentiam præueniens, imbecillitatem adiuuans, & inconstantiam subsequens, & stabiliens, hoc magnum opus nostræ liberationis efficiat.

Cassian.
5. c. 18.

Quid vitium sit, & quòd omnia vitia sunt extinguenda.

C A P. I.

SPECIALIEM vitiorum disputationem generalis quædam, & breuis vitiorum tractatio præcedat, quæ tum vitij naturam aperiat, tum remedia generalia ad ipsum vincendum & extinguendum exponat. Vitium est egritudo animæ virtutis sanctitatem eliminans. Vel est deformitas animæ, eius à virtute prouenientem pulchritudinem turpans. Vel est curuitas animæ virtutis rectitudinem tollens. Vel tandem est praua affectio manens in anima ad aliquod iniquum opus inclinans. Dicitur autem egritudo, & deformitas, & curuitas, & affectio animæ, quia eam ad malum excitat, licet non ipsam proximè, ac immediatè, sed intellectum, aut voluntatem, aut appetitum, aut sensum afficiat. His enim vitibus operatur anima, ac proinde sedes sunt vitiorum, atque virtutum, quæ pro ratione affectionum, quas habent, aut bonarum, aut malarum, vel ad bonum opus sunt pronæ, aut ad malum distortumque procliuës. Vitium est, ut ait *Bernardus*, priuatio virtutis, cuius vastitas, & enormitas tanta est, ut obruat & opprimat: fœditas tanta, ut inquinat & inficiat, adhæsiō tam pertinax consuetudinis, ut vix à se eam natura excutiat. Vitium est quasi corruptus humor, qui non in corpore, sed in anima morbos peccatorum procreat, plagas, & fœda vulnera generat, & spiritualem salutem dominari non sinit. Vitium est radix mortis, & omnium malorum origo, quia est origo peccati, in quo, ut supra monstrauius, omnium malorum cumulus inuenitur. Vitium est indicium infamiæ, & signum ignominie, quod illo affectos, à nobilibus, id est, studiosorum ac perfectorum hominum consortio repellit. Vitium est sordidum indumentum, quod nos ad nuptias agni vocatos, illius conuiuio & mensa reddit indignos. Vitium est catena, & vinculum animam in carcere rerum terrenarum detinens. Vitium est laqueus, de quo dictum est: In via hac qua ambulabam, absconderunt superbi laqueum mihi,] quod nos seruos aduersarij humani generis, ac mancipia constituit. Vitium est dirus tyrannus, ut ait *Chrysostomus*, qui nostram libertatem eripit, & operibus luti & lateris fatis laboriosis addicit. Vitia hostes nostri sunt, & gentes nobis infestæ, atque inimicæ, de quibus in Deuteronomio dictum est: Non inibis cum eis fœdus, nec misereberis earum, neque sociabis cum eis coniugia.] Denique vitia adeo sunt nobis inimica,

Bern. ser.
ad Fratres
de monte
Dei.

Psalm. 141.
num. 4.

Chryf. in
cap. 6. ad
Ephesios.
hom. 18.

Deut. 7.
2.

A vt peiores ipsi dæmonibus iudicentur, & maiora mala quàm isti in eorum corporibus, illa in mentibus vitiorum efficiant. Vnde *Beatus Cassianus* ait: Multi dæmonem in corpore alieno formidant, in suo corde dissimulant. Omnis enim, qui superbiam diligit, diabolo plenus est. Et si cum superbia etiam inuidiam habere voluerit, duobus dæmonibus subditus erit. Et si cum inuidia etiam adulterium fecerit, à tribus dæmonibus possidetur. Et si cum his malis mendacium amare voluerit, ab integra quadriga dæmonum subiugatur, & premitur. Nam quot vitia habuerit homo, tot habet dæmones. Denique & in Euangelio ille à quo immundus spiritus exierat, cum per gratiam Dei ab vno idololatricæ dæmonie meruit liberari, pro eo quòd in loco vitiorum virtutes noluit intrmittere, reuersus ille immundus spiritus adduxit secum septem alios spiritus nequiores se: & impletum est in eo illud, quod scriptum est: A quo quis superatur, huius & seruus est.] Et in eadem sententia *Cassianus* ait: Multo grauius vehemētiusque vexari, qui cum corporaliter à dæmonibus suppleri minimè videantur, animo tamen perniciosius possidentur, eorum scilicet vitis ac voluptatibus inuoluti. Nisi quòd isti in hoc desperatiùs ægotant, quòd cum sint eorum mancipia, nec impugnari se ab illis, nec dominatum eorum fere cognoscunt.] Ex his omnibus habemus, vitium esse affectionem animæ, non tantum virtuti, sed & naturæ nostræ contrariam, quæ cum rationalis sit, debet ratione, & lege diuina regi; vitium autem facit eam more pecorum, sensu & immoderato appetitu gubernari.

Cassianus
hom. 16.

Lucæ. 11.
num. 24.

1. Petr. 2.
num. 19.
Cassian.
colla. 9.
cap. 25.

C Ex hac vitiorum natura perspicuè colligitur, ea omnino esse delenda, ac radicis extirpanda, si volumus virtutes inserere, & mentis nostræ naturam, prout fert hæc vita mortalis, in perditam dignitatem, ac libertatem reuocare. Quod enim inimicum est virtuti, destruendum est, vt virtus perfectè regnet in nobis: & quod est naturæ contrarium, euellendum est, vt ipsa natura capax Dei caput attollat, & vinculis dissoluta, in suum finem velociter currat. Id enim præcipit Dominus in Deuteronomio, cum ait: Dissipate aras eorum (scilicet idolorum, quæ vitia designant) & confringite statuas, lucos igne comburite, disperdite nomina illorū de locis illis. Hæc omnia, dissipate, & confringite, comburite, disperdite, indicant euidenter vitia esse funditus extinguenda, ita vt (si fieri possit) sanctus seruo ex diuina gratia conceptus nec vllam eorum imaginem, aut memoriam relinquat. Ecce opus iusti Iosue, qui contriuit statuas, & succidit lucos, repleuitque loca eorum, ossibus mortuorum. Lucos namque succidisse, qui

Deut. 12.
3.

4. Reg.
23. 14.

nullius

Philo. lib.
1. legis al-
legoria-
rum.

nullius vilitatis, & obscuri sunt, nihil aliud est, vt putat Philo Iudeorum disertissimus, quam vitia animæ noxia, & obscuros ac terros mores profligasse. Quid autem erit, lucorum sedes mortuorum ossibus repleuissè, nisi pugna aduersus partes, actusque vitorum, ea, vt nunquam resurgant, interitu perpetuo damnasse. Et quidem quandiu vitia in corde permanserint, illud pacatum esse non poterit, quod contraria (vt ita dicam) aduersariorum inter se vitorum voluntate confunditur. Vitia enim sibi mutuò inimica, contraria perant necesse est, quibus infelix animus, qui simul contraria prestat non valet, nullo modo satisfaciat. Et volens, exempli gratia, iræ obedire, hypocritism lædit, qua vult mansuetus & immemor iniuriarum haberi; volens verò ab hypocritis, & ficta sanctitatis imagine non discedere, iræ atque indignationi suæ non minimam iniuriam inferret. Si inuidia commotus de fratris bono tristetur, & bonam eius opinionem detractionibus eleuare conetur, gloriam inanem, ac vanum omnibus placen di desiderium offendet, si huius causa sileat, in suâ inuidentiâ indignationem incurret. Nam quemadmodum seruus duorum & contrariorum dominorum, dum vni placet, alteri displicet, & ob vnum atque idem obsequium, ab altero præmium, ab altero verò poenam sperat, quare dictum est: Nemo potest duobus dominis seruire;] ita vitii addictus, quæ sibi iniuicem aduersantur, dum vnum pacat, aduersum se alterum commouet; & quidquid faciat, semper in anxietate & perturbatione remanet. Egregiè profectò dixit Dorotheus; Vt corpus melancholicum & distemperatum continuè ab ipsâ melancholia & distemperantia vratur, & affligitur; sic anima vitii subiecta, semper à malitiâ & iniquitate sua torquetur, atque in perpetua memoria, dolore, & amaritudine est passio, quæ ipsam adurunt, & incendunt.] Pedes statuarum illius à Daniele descriptæ ex parte erant ferrei, & ex parte fictiles, quare nunquam stabiles existerent, neque bene coherere poterunt, quoniam ferrum & testa non possunt, natura ipsa repugnante, misceri. Sic affectus hominum vitii infecti, quorum alia sunt ferrea, & alia fictilia; illa vt superbia, ira, & auaritia, ex nimia improbitate durantur; ista, vt gula, luxuria, & accidia, ex immoderata facilitate mollescunt, semper bellis & inquietudinibus agitantur, & nequeunt vera pace & stabilitate firmari.

Matth. 6.
n. 24.

Dorothe.
distr. 12.

Daniel. 2.
33.

Luce. 11.
17.

1/2. 1. 8.

Bellum autem, & illud perpetuum, quid sequitur, nisi misera desolatio? nam, Omne regnū in se ipsum diuisum, desolabitur, & domus supra domum cadet.] Mens igitur in qua vitia regnant, & prælia, turbantia pacem virtutis, exercent, quotidie desolatur, atque consumitur. Et sicut hostilis exercitus inimicum sibi regnum inuadens arbores excindit, segetes vastat, & iumentata per campos discurrentia ad suum transfert dominatum, postea vires, & oppida obfidens infestat, angustat, capit, diruit, incendit, & solo æquat, ac tandem viros bellatores interficit, & promiscuam, atque infirmam turbam audaci manu capiat: ita vitorum agmen in animam irruens prudentes cogitationes ablegat, sancta desideria destruit, opera studiosa dissipat, sensus occupat, vires eneruat, virtutes irruptioni obstantes interimit, & vniuersa ad vitam spirituales pertinentia consumit. Et derelinquetur, ait, filia Sion, vt vmbraculum in vinea, & sicut tugurium in cucumerario, & sicut ciuitas, quæ vastatur.] Quid magis solitariū quàm vmbraculum vineæ peracta vindemia? Quid magis ope destitutum quàm tugurium ab olitore desertum? Quid magis miserum quàm diues & copiosa ci-

uitas direptioni & crudelitati inimicorum exposita? Sed talis est anima, quam Deus deserit, quam virtus contempta contemnit, quam vitorum acies libenter admittit, vt stultam & ignauam irridet. Quæ per possessionem virtutum nobilis est, & illustris, & planè tanquam Dei amatrix, & sponsa, vniuersarum creaturarum domina, vitorum tyrannidi subiecta, ignobilis, & vilis, & ancilla misera demonum, suorum hostium, efficitur. Et illa prius frequentissima ciuitas, & plena populo, sedes desolata, & sola, & quondam dominagenium, in captiuitatem redacta est, & facta sub tributo. Quare id? nisi quia [manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius,] & quicquid pulchrum, quicquid pretiosum erat, diripuit? Auscultat, ô lector, Dionysium Richelium, & dicit tibi quàm nobilis sit anima virtutum ditata monilibus. O desiderabilis, inquit, emundata mentis nobilitas! En enim ô anima per passionum victoriam, per immunditiæ odium, per virtutum splendorem, Christi efficeris amica, & sponsa: Creatoris tui hæres, & filia, insuper per hæc demonibus iubes, ac præuales. Lex tibi ordòque naturæ subiicitur, & quicquid diuinitus peris, mox desuper obrines. In carne angelica viuus, & vsque in consortium diuinitatis migras; neque à Creatoris tui dignitate ignobiliter miserabiliterque degeneras. Veneratur te Angeli, Deus diligit, dæmon formidat, caro mundusque sub te sunt. Denique hinc abeunt celi patent, syderæ mansiones præbentur, & beatorum præstantur contubernia. Venientem Trinitas sancta amplectitur, & æterna felicitas remunerat.] Hæc de anima plena diuitiis, & ornata virtutibus, dicta sunt; sed audi modò quid de anima subiecta vitii adiciat, & desolationem aduerte, vt videas quàm miserabile sit vitii ac prauis moribus subiacere. Porro vilis, atque infelix, ait, contemptibilis, ac lugenda nimis anima, quæ carni ministras, quæ beatitudinis tuæ æmulis seruis, quæ peccato, itemque concupiscentiis famularis. Quam Deus odit, angeli spernunt, dæmon inhabitat; quæ Creatorem non curas, immò offendis, atque contemnis: quæ Saluatori ingrata es, & in criminibus foetes, passionibus langues, ac sensualitati subiecteris. In qua præterea tyrannica potestate malitia regnat, ira superequitat: quæ demum humanam amplius quàm diuinam præsentiam veneras, ac metuis.] Hæc omnia Dionysius: quæ manifestè ostendunt, quanta sint vitorum incommoda, & quanto debeant pauore timeri, quanta diligentia vitari.

Thorena. 1.
1. & 10.

Dionys.
lib. 1. de
vitiis, &
sine solis.
ar. 16.

Hic homo sibi metipsum inuenitur infestus. Nam si detractor sit, os suum, ac linguam commaculat; si impudicus, corpus fœdat; si inuidus, intima præcordiorum exulcerat: si iracundus, propriam mentem obnubilat; si gulosus, corpus & animam grauat: si accidiosus, se lapidibus, & statuis inanimis similem facit. Denique: Conuerteretur dolor eius in caput eius, & in verticem ipsius iniquitas eius descenderet.] Nam dum vitii se subiicit, semetipsum interimit, in suam cor tela retorquet, & sibi ipsi præcipuum ac maius malum infligit. His etiam homo Deo redditur iniustus, quia cum sit perennis fons bonitatis, mentem omnium malorum fontes, ac radices habentem, odio prosequitur, & auersatur. Et quemadmodum calor frigora pellit, & salus morbis obstitit, & lux tenebras obscuritatemque persequitur; ita diuina bonitas malitiæ vitorum opponitur. Quam si homo peruersa voluntate ductus in corde suo tenere voluerit, Deo pulsanti, & intrare volenti ianuam spiritualis habitationis occludit. Si enim, vt dixit Paulus: Quæ societas lucis ad tenebras? Quæ autem conuentio Christi ad Belial?] quoniam modo

Psal. 7.
17.

2. Corin.
6. 24.

poterunt fons bonitatis, & radix malitiae, in vnum conuenire, & Christus, ac inordinatus animus sociari? Vitii tandem homo proximis inuenitur ingratus, quem & boni fugiunt, ne suorum morum peruerfitate ipfos inquietet: & mali repellunt, ne falsa bona ab illis concupita diapiat. Boni vitiofum fugiunt, quia boni: & mali etiam vitiofum fugiunt, quia mali. Bonitas namque malum timer, ne suam puritatem contamine; & malitia malum timer, ne in bonis perituris, & vix vni sufficientibus, velit habere confortium. Quare malus a nullo diligitur, ab omnibus autem despicitur, atque contemnitur. Cuius figuram gessit Ismael, de quo scriptum est: Hic erit ferus homo, manus eius contra omnes, & manus omnium contra eum: & e regione vniuersorum fratrum suorum figet tabernacula.] A fero homine, rustico, & incomposito, omnes se subtrahunt, qui eo ipso ab omnibus impugnatur, quod cum nullo veram ac stabilem pacem habet, sed cunctos oppugnat. Ipse solitarius habitat, quia superbia turgidus, & rerum terrenarum cupiditate sollicitus, nulli se fidit, omnes suspectos habet, & in medio bonorum, aut in societate malorum habitans solus est, & vniuersis oppositus, quia cum nemine dolosa consilia communicat. O miserum hominis statum, quem suus conditor reiecit, quem socij repellunt, qui eo quod vitiiis & fraternitatis moribus subest, semetipsum sustinere, & patienter ferre non potest!

Pacem itaque inquirentes, & interioris reipublicae stabilitatem amantes, & omnibus grati esse cupientes, vitia funditus destruamus. Nec sumus vnus aut alterius victoria, & deletionis contenti, sed ad mentis tranquillitatem, & puritatem obtinendam, omnia vincere & extirpare conemur. Sicut enim populus Dei electus nunquam pacifice terram promissam obtinuit, quovfque septem gentes eam incolentes excidit, aut subiugauit: ita mens nunquam, nisi omnibus vitiiis extinctis, ad pacem optatam perueniet. Multae spinae, vel multi tribuli carni adhaerentes nos vehementer infestant; & licet omnes reiciamus, si vnum tantum reseruemus, ille nos constanter inquietat: ita omnibus vitiiis excisis, atque deletis, si vnum tantum superstit, illud nos turbabit, & ab optata tranquillitate diuellet. Audiamus duce[m] nostrum, ac Saluatorem dicentem: Vsq[ue] quod marce[re]s ignauia, & non intratis ad possidendam terram, quam Dominus Deus patrum vestrorum dedit vobis?] Eam autem, scilicet terram cordis nostri, nulla ratione possidebimus, nisi illo praecocepto custodito, quod Dominus Sauli misit ad Amalec destruendum imposuit: Nunc ergo, ait, per os Samuclis, vade, & percutite Amalec, & demolite vniuersa eius: non parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice a viro vsque ad mulierem, & paruulum, atque lactentem, bouem, & ouem, camelum, & asinum.] Nec tantillum ex pristina conuersatione ex professo reseruandum est, nec in minimis vitium diligendum, nec minimus eius actus dissimulandus; hic enim hostis est animae, qui aliis intrare cupientibus, aditum ostendit, & ianuam aperit. Immo & ipse porticus est vitiiis patens, & apertus, qui negligenter ommissus, licet reliqua omnia munita sint; ad vrbs excidium euectionemque sufficit. Egrege enim dixit Cassianus: Quantalibet vrbs sublimitate murorum, & clausurarum portarum firmitate muniatur, posternula vnus quauis paruissimae proditione vastabitur. Quid enim differt, vrbum per excelsa moenia, & ampla portarum spacia, an per cuniculi angustii latibula perniciosus hostis penetrabilibus ciuitatis irpat?] Idemque confirmat Gregorius, parabolam Pharisei, & pu-

A blicani tractans, quorum illum, vnum vitium elationis in corde relictum cunctis bonorum operum meritis spoliavit. Ecce, inquit, ciuitatem cordis sui infidiantibus hostibus per elationem aperuit, quam frustra perieciunt, & elemosynas clausit. In casum munita sunt caetera, cum locus vnus, de quo hosti patet aditus, munitus non est. Gratas recte agit, sed peruersè se super publicanum extulit. Ciuitatem cordis sui extollendo prodidit, quam abstinendo & largiendo seruauit. Victa est per abstinentiam gula, destructa ventris ingluuies, superata est largitate tenacia, auaritia repressa: quibus hoc laboribus actum credimus? Sed o quot labores vno vitio percussi ceciderunt, quanta bona vnus culpae gladio sunt perempta?] Si enim vnum vitium, quod arcem mentis nostrae possideat, potens est virtutes subuertere, & reliqua vitia secum admittere; nec vnum relinquendum est, quod non labor noster diuina gratia fultus extinguat. Merito etiam Paulus dixit, ad Theffalonicenses scribens: Ab omni specie mala abstinete vos.] Quia non tantum magna mala fugienda sunt, non tantum leuia mala vitanda, verum & si quid est, quod speciem mali habeat, & imaginem alicuius vitij praeferat, illud etiam reiciendum est, ne aut vitam nostram maculemus, aut infirmis malum exemplum praebemus.

Ista igitur sit spiritualis viri cura, post graua peccata destructa, aduersus omnia vitia bellum indicere, & vniuersa exterminare. Nam si volumus omnes virtutes acquirere, nullum vitium est in cordis recessibus retinendum, quod virtutis sibi oppositae atque inimicae ingressum impediatur. Quodlibet vitium afitum est, atque proteritum, quod, ne se periculo extinctionis videat expositum, mille modis virtutis contrariae studium ac industriam eludet. Qua vel reiecta, vel in mente non admissa, difficile erit alias excipere, quae sicut forores charissimae solent esse semper connexae. Et saltem illud certum est, virtutem animae non esse persectam, nec vndique splendendam, quam pestilens alicuius vitij venenum infecerit. Immo & principium acquiritur cuiusque virtutis, ab odio & expugnatione vitij oppositi sumendum est. Vnde Abbas Ioannes Cyzicus, vir sanctissimus, interrogatus quonam pacto virtutes acquirantur, hac sententia memorabili, quam Ioannes Euiratus retulit, ad quaestionis propositae absolutionem respondit: Qui virtutem possidere voluerit, nisi prius oderit virtuti ex diametro contrariam malitiam, eam acquirere ac possidere non potest. Si igitur habere vis luctum, semper odio habeas risum. Si humilitatem habere desideras, superbiam semper execrari. Si continens esse cupis, gastrimargiam odi. Si pudicus, detestare luxuriam. Si nudus, materiam fuge. Qui vult esse misericors, auaritiam caueat. Qui eremum habitare desiderat, ciuitatis frequentiam odio habeat. Qui cupit inuenire quietem, fiduciam oderit. Qui peregrinus esse vult, appetentiam odio habeat. Qui iracundiam continere desiderat, multorum consortia fugiat. Qui iniurias obliuisci vult, maledicta detestetur. Qui sine detractio[n]e esse appetit, solitarij maneat. Qui continere vult linguam, obstruat aures, ne multa audiat. Qui Dei timorem habere semper cupit, corporalem oderit requiem, diligatque afflictionem & angustiam.] Hac praecleara sententia beatus senex rationem acquirendarum virtutum exposuit, & nullam aliam esse cessit, nisi vt vitia omnia, & singula, ac vitiorum materiam declinemus. Arena enim instabilis separanda est, vt supra petram aedificationis fundam[en]ta iaciamus: & priusquam bonum semen terrae committamus, ipsa est a tribulis & spinis

Genes. 16. 12.

Isaie. 18. 3.

1. Reg. 15. 3.

Cassia. li. 5. de g. s. r. m. a. r. c. 11.

Greg. 19. mor. c. 13.

1. Thef. sal. 5. 22.

Pratum spiritu. c. 18.

purgan

purganda, & nunquam veritatis notionem acquirimus, nisi prius omnis error ac cæcitas fuerit sublata. Ita profus fentes vitiorum euellendæ sunt, vt pulcherrimus flos virtutis affurgat. Diligenter igitur, ait Salomon, exerce agrum tuum, vt postea ædifices domum tuam. Nam nisi rudera vitiorum abstuleris, firmam virtutis domum ædificare non poteris. Ab hac vitiorum exterminatione, in qua labor & dolor est, totus profectus spiritualis vitæ dependet. Et facillimum erit, aspirante gratia Dei, vitii exterminatis ac delectis, virtutes inlerere, spiritualement habere dulcedinem, & perfectionem comparare.

Quæ sint remedia generalia ad vitia superanda.

CAPVT II.

Nunc generalia quædam documenta, ac efficacia remedia ad omnia vitia protenda, pandamus, quæ strenuè suscepta, & gnauiter executioni mandata, nos, fauente diuina gratia, quæ initium est nostræ salutis, ab eorum molestia liberabunt.

I. Qui ergo cupis aduersum vitia bellum mouere, eaque è domo cordis tui eicere, primò satage eorum naturas agnoscere, & gradus atque actus inuestigare. Quomodo enim vides, quem non agnoscis, quem cum te feriat, & vulneret, quam longissimè abesse præsumis; quem, cum hostis sit, amicitia indumento contextum, vt amicum & familiarem hospitari non metuis? Talia autem sunt vitia, quæ sepe vt incautos decipiant, se virtutes esse mentiuntur. Quare signata sunt, secundum Gregorium, in illis amicis Iob, qui venientes, vt eum in afflictione possum consolarentur, non consolati sunt, sed apposuerunt dolores doloribus, & corporeas eius afflictiones, & quidem eximias, tristitiam menti ipsius iniectis superarunt. Sic vitia astutissima, amicorum, id est, virtutum, se vestimentis abscondunt, & quasi ad nos roborandos accedunt, cum tamen ad depradandum, & animum feriendum, adueniant. Egregie sanè dixit Basilius: Proxima, & veluti contigua ianuis gentiles quoque aiunt vitia esse virtutibus. Quilibet denique virtutis ianua simillimam in vitia ferentem vtinque speciem aperit, vt qui ad virtutem ingredi nititur, eius primùm ianua aditens, dum hac se pulsare arbitrat, aperta sibi hinc aut inde altera ex vitiorum ianuis, deceptus maxima similitudine, ingrediatur veluti virtutis domum: deinde cunctis eius errorem irridentibus, ipse quoque, & tempore, & experimento communitus, discat non solum ab ea se virtute, cuius aliquando ianua pulsare videbatur, esse remotissimum, verùm ne limina quidem eius attigisse, neque ipsi ianua, vt prius videbatur, adstitisse saltem, aut pulsasse. Ianua igitur virtutis, & ianua similiter vitij cognoscenda est: principium illius, ac istius non ignorandum, ne vnum pro altero recipientes decipiamur. Quemadmodum enim qui nescit quonam detineatur languore, aptum remedium non quærit; ita qui ignorat quonam vitio victus & oppressus sit, curari non valet. Quo pacto elationem excindes, si nescis te esse superbum? Quomodo auaritiam, & immoderatam cupiditatem rescabis, qui te ignoras auarum? Qua nam ratione gulam prosterpes, si tuam mentem prætereat te esse gulosum? Et quando carnis incentiua domabis, & dissimulata libidini frænum iniicies, si pu-

Atas iam carnem emortuam, cum viua sit, & ad malum procliuis, & absconditis quibusdam eiusdem insidii (de quibus postea dicemus) impellaris? Quæso te hanc vitiosissimam scientiam addisce. Et sicut dialectici partem Topicam suæ artis addiscunt, vt eam exercent, Sophisticam verò, & deceptoriam vt caueant; ita & tu labora virtutum ac vitiorum naturas cognoscere, illas vt habeas, ista verò non vt habeas, sed vt solerti cura diffugas.

B Magnam odium, ac implacabilem indignationem aduersus vitia concipe, quod non erit difficile si eorum detestandam malitiam consideres. Nam vitia sunt origines peccatorum, fontes inquietudinum, fomenta affectuum inordinatorum. Sunt milites dæmonum, & acies ab aduersariis immisæ, vt parta bona diripiant, & nos caelestibus donis spolient. Hi milites, quos dæmones in cordibus hominum suo loco substituunt, ipsis dæmonibus (si Cassiano credimus, & non est cur tanto viro fidem non adhibeamus) infestiores sunt, quia illi nequissimi spiritus corpora energumenorum vexant, & in animas eorum potestatem non habent; vitia verò non corpora solum, sed animas quoque subiciunt. Quas dum in suum transferunt dominatum, & ipsis dæmonibus subdunt, & ad omne genus flagitiorum inducunt. Ex isto vitiorum odio ingens desiderium vincendi eliciendum est. Quis enim vincere suos hostes non optet? Quis miseriam seruitutem excutere, & suæ salutis infestissimos aduersarios profligare non cupiat? Desiderium autem istud subsistentiam ad superandas difficultates, & animum ad patiendum, & molestias ferendas adiciat. Nemo quippe acerrimum hostem dormiendo vicit, nemo inimicum, fortiter resistentem, sine difficultate prostravit. Ac proinde nullus poterit vitiorum suorum durissimam dominationem, semetipsum palpando, & suis imperfectioribus annuendo, proterere. Quapropter Gedeon ad manus cum Madianitis conferendas procedens, segnes, & pusillanimes bello prohibuit: ac iubente Domino proclamauit: Qui formidolosus, & timidus est, reuertatur. Quia videlicet istud spirituale bellum in illo Gedeonis designatum, non tepida desideria imperfectorum, sed desiderium vehemens, quod ad opus progrediatur, omnino requirit. De iniquis enim dictum est in Iob: Quia inuoluntate sunt semitæ gressuum eorum, quoniam (vt inquit Gregorius) recta quidem deliberando appetunt, sed ad consueta semper mala replicantur, & quasi extra se tensi ad semetipsos per circuitum redeunt, qui bona quidem cupiunt, sed à malis nequaquam recedunt. Esse quippe humiles, sed tamen sine despectu esse contenti propriis, sed sine necessitate esse casti, sed sine maceratione corporis: esse patientes, sed sine contumeliis, volunt: cumque adipisci virtutes quærunt, sed labores virtutum fugiunt, quid aliud quam exhibere belli certamina in campo nesciunt, & triumphare in urbibus de bello concupiscunt? Hæc infirma desideria à Gregorio descripta parum proderunt ad extirpanda vitia: quare ex magno vitiorum odio magnum etiam desiderium excutiendum est, quod nos faciat pro victoria fortiter decertare, & labores aliquos pro virtutum acquisitione sustinere.

E Ardentibus his desiderijs assiduam orationem adijunge, qua instanter à Domino petas, vt tibi aduersus omnia vitia, & præsertim aduersus illud, cum quo specialiter pugnas, victoriam concedat. Nam ipse est, qui sicut immittit desiderium pugnandi, & vincendi voluntatem; ita etiam dat nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum.

I I.

Cassian. col. 7. c. 25.

Iudic. 7. 3.

Tob. 6. 18.

Greg. lib. 7. Mor. cap. 12.

III.

1. Cor. 15. 57.